

Implikácie 486 plenárneho zasadania Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru (EHSV) pre Centrum sociálneho dialógu (CSD)¹

<http://www.iz.sk/sk/projekty/ecosoc>

V poradí 486. plenárne zasadanie Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru sa uskutočnilo v Bruseli v dňoch 16. a 17. januára 2013. Bolo riadnym zasadáním jeho XIV. funkčného obdobia. Bolo rozhodnuté o začiatku nových prác a boli prijaté rozpracované stanoviská. V ďalšom je čo najstručnejší prehľad nových, prebiehajúcich a ukončených prác EHSV, viažucich sa k sociálneho dialógu na Slovensku. V texte sú uvádzané čísla dokumentov a názvy v neskrátenej podobe, umožňujúce jednoduché vyhľadanie príslušných databázach.

1. Nové práce

Reagujú na súdobé návrhy Európskej komisie predložené do európskeho legislatívneho procesu. Celkom bolo rozhodnuté o 35 nových prácach z ktorých so sociálnym dialógom súvisia tieto:

1. **INT/678 : Akčný plán: Európske právo obchodných spoločností a správa a riadenie spoločností** – moderný právny rámec pre väčšiu angažovanosť akcionárov a udržateľné spoločnosti (oznámenie)
2. **INT/676 : Návrh nariadenie Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa ustanovuje program Únie určený na podporu osobitných činností v oblasti finančného výkazníctva a auditu na roky 2014 – 2020**
3. **ECO/343 : Používanie štatistických nástrojov na meranie dobrovoľníctva a iných aktivít prospešných pre spoločnosť** (stanovisko z vlastnej iniciatívy)
4. **Európske inžinierske odvetvia** (strojárstvo, elektrotechnika, elektronika a spracovanie kovov) v meniacom sa svetovom hospodárstve (stanovisko z vlastnej iniciatívy)
5. **Prístupnosť ako ľudské právo osôb so zdravotným postihnutím a osôb so zníženou pohyblivosťou** (stanovisko z vlastnej iniciatívy)
6. **Koordinovaná európska činnosť s cieľom zabrániť energetickej chudobe** a bojovať proti nej (stanovisko z vlastnej iniciatívy)
7. **Dostupnosť SVHZ: definícia, rozsah, výzvy, európske výzvy** (stanovisko z vlastnej iniciatívy)

¹ Spracované v rámci Centra sociálneho dialógu v januári 2013 Viliamom Páleníkom.

8. Vplyv demografického vývoja na priemysel a úloha regionálnej, štátnej a európskej priemyselnej politiky pri zmiernovaní vplyvu nevyváženého vekového zloženia obyvateľstva (informačná správa)

2. Vystúpenia hostí

Na plenárnom zasadaní EHSV vystúpil pán Herman Van ROMPUY, predseda Európskej rady a pán Andreas MAVROYIANNIS, cyperský minister pre európske záležitosti, v mene predsedníctva Rady EÚ v druhom polroku 2012.

Hearing pána **Andreasa MAVROYIANNISA**, cyperského ministra pre európske záležitosti, v mene predsedníctva Rady EÚ v druhom polroku 2012 odznel v streda 16. januára 2013 o 15.00 hod. v tejto štruktúre:

Prejav: pána Andreasa MAVROYIANNISA, cyperského ministra pre európske záležitosti, v mene predsedníctva Rady EÚ v druhom polroku 2012

- Úvodný príhovor: pán Staffan NILSSON, predseda Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
- Prejav: pán Andreas MAVROYIANNIS, cyperský minister pre európske záležitosti
- Príspevky predsedov skupín resp. členov výboru v mene skupín
- Reakcia: pán Andreas MAVROYIANNIS
- Závery: pán Staffan NILSSON.

Tém sociálneho dialógu sa týkal len nepriamo.

Hearing pána **Hermana Van ROMPUYA**, predsedu Európskej rady k aktuálnemu a budúcemu smerovaniu Európskej rady v terajšom politickom a inštitucionálnom kontexte Európskej únie odznel vo štvrtok 17. januára 2013 o 10.00 hod. a mal túto štruktúru:

Prejav pána Hermana Van Romupya, predsedu Európskej rady, k aktuálnemu a budúcemu smerovaniu Európskej rady v terajšom politickom a inštitucionálnom kontexte Európskej únie

- Úvodný príhovor: pán Staffan NILSSON, predseda EHSV
- Prejav: pán Herman Van ROMPUY, predseda Európskej rady. Jeho dôležitou časťou bolo rozobranie často diskutovaného protirečenia medzi potrebou stabilizovať verejné financie počas krízy reštriktívnou menovou politikou na jednej strane a potrebou expanzívnej fiškálnej politiky na obnovenie rastu na strane druhej. Upozornil na potrebu individuálneho

prístupu podľa situácie v jednotlivých krajinách a v veľmi zadĺžených krajinách je nutne dať prednosť stabilizácii verejných financií pred prorastovými opatreniami. Uviedol aj svoju skúsenosť z Belgicka.

- Príspevky predsedov skupín resp. členov výboru v mene skupín boli veľmi živé a početné.
- Reakcia: pán Herman Van ROMPUY trval na svojej analýze stabilizácie verejných financií.
- Závery: pán Staffan NILSSON

3. Prebiehajúce práce

Za najdôležitejšie prebiehajúce práce možno považovať ECO/334 - Budúcnosť eura.

4. Ukončené práce

Zo stanovísk schválených na predmetnom plenárnom zasadnutí Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru sú pre Centrum sociálneho dialógu relevantné tieto:

- 1) **INT/662** Partnerstvo v oblasti **Európskeho výskumného priestoru** pre excelentnosť a rast (oznámenie) Oznámenie Komisie, Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Posilnené partnerstvo v oblasti Európskeho výskumného priestoru pre excelentnosť a rast. COM(2012) 392 final. CESE 2075/2012 fin. Spravodajkyňa: Daniela RONDINELLI (sk. II – IT).

EHSV v mnohých svojich stanoviskách načrtol svoju predstavu o Európskom výskumnom priestore, ktorá je stále aktuálna a relevantná, a oceňuje oznámenie, ktoré presadzuje posilnené partnerstvo, čo svedčí o tom, do akej miery je naliehavé, aby EÚ a členské štáty pokračovali v začatom úsilí a vystupňovali ho. Pokrok dosiahnutý v členských štátoch nie je rovnaký a v niektorých prípadoch je stále veľmi pomalý. Novátorský aspekt oznámenia spočíva v tom, že sa spolupráca medzi Komisiou a členskými štátmi rozširuje o organizácie spojené s Európskym výskumným partnerstvom. EHSV sa nazdáva, že voľný pohyb výskumných pracovníkov, vedeckých poznatkov a technológií by sa mal stať „piatou slobodou“ na vnútornom trhu. Výbor sa domnieva, že výskum financovaný verejnými prostriedkami by sa mal prednostne zameriavať na oblasti, ktoré majú osobitný význam pre blaho európskych občanov, a že by sa z verejných zdrojov mali aj naďalej financovať projekty v oblasti silnej a všeobecne uznávanej európskej spolupráce. EHSV pripomína, že je naliehavé zmeniť situáciu v súvislosti s dôchodkami a penzijnými fondmi výskumných pracovníkov, ktorí sa zúčastňujú na nadnárodných projektoch, a vytvoriť európsky doplnkový penzijný fond, ktorý by pokrýval/kompenzoval straty vyplývajúce z presunov z jednej krajiny do druhej a z jedného systému sociálneho zabezpečenia do druhého.

- 2) **INT/663 : Priemyselná politika v oblasti bezpečnosti** (oznámenie) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru: Priemyselná politika v oblasti bezpečnosti – Akčný plán pre inovatívny a konkurencieschopný bezpečnostný priemysel. COM(2012) 417 final. CESE 2118/2012 fin. Spravodajca: Antonello PEZZINI (sk. I – IT).

Bezpečnostný priemysel je strategickým odvetvím s produktmi nachádzajúcimi uplatnenie v civilnej i vojenskej oblasti, ktoré sú si blízke a navzájom prepojené, a predstavuje ideálny styčný bod vedeckého výskumu, technologických inovácií a vyspelých aplikácií. Hnacou silou tohto priemyslu je už vzhľadom na jeho povahu technologický rozvoj, ktorý zabezpečuje neustály prílev nových technológií. Produkty a služby tohto sektora sú rôznorodé, veľmi rýchlo zastarávajú a vyžadujú si špičkové technické a vedecké výkony. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) sa domnieva, že je nevyhnutné zaviesť integrovanú európsku politiku pre bezpečnostný priemysel, ktorá by sa zakladala na koordinovanom prístupe k výzvam tohto odvetvia, na spoločnej stratégii a všeobecne uznávanej vízii rozvoja jeho konkurencieschopnosti na zjednotenom európskom trhu. Spoločenský a etický rozmer musí byť zohľadnený transparentne a zaručený vo všetkých vývojových fázach, od koncipovania až po normalizáciu a uplatnenie technológií v praxi. Nové technológie a predpisy musia už od svojich počiatkových fáz obsahovať ochranu základných občianskych práv, najmä tých, ktoré sa vzťahujú na ochranu súkromia a osobných údajov.

- 3) **INT/664 : Medzinárodná spolupráca v oblasti výskumu a inovácií** (oznámenie) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Posilnenie a zameranie medzinárodnej spolupráce EÚ v oblasti výskumu a inovácií: strategický prístup. COM(2012) 497 final. CESE 2081/2012 fin. Spravodajca: Gerd WOLF (sk. III – DE).

V oznámení sú uvedené dôvody, strategické ciele a niektoré postupy v medzinárodnej spolupráci vo výskume, vývoji a inovačnej činnosti. Myslí sa tým medzinárodná spolupráca s partnermi mimo EÚ. Je potrebné, aby vzhľadom na súčasnú finančnú a hospodársku krízu sa presadila anticyklická európska politika podpory a aby sa európsky výskumný priestor, jeho základy a jeho medzinárodný rozmer zatraktívnil, ušetrili krátenia a podporili všetkými finančnými a štrukturálnymi opatreniami. Rozpočet určený na program Horizont 2020 sa nesmie zneužívať ako nástroj na presadzovanie iných záujmov. Z hospodárskeho hľadiska je jednoznačne v neprospech európskych partnerov spolupráce, že ešte stále nejestvuje patent EÚ na zabezpečenie duševného vlastníctva. Výbor apeluje na Európsky parlament, Komisiu a Radu, aby podporili plánované presadenie európskeho patentu s jednotnou účinnosťou a konečne tak prelomili existujúcu blokádu. Prítom by aj EÚ mala zaviesť ochrannú lehotu na zverejňovanie noviniek.

- 4) **SOC/445 : Rozvinúť potenciál mimoriadne nadaných detí** a mladých ľudí v Európskej únii (stanovisko z vlastnej iniciatívy) CESE 963/2012 fin. Spravodajca: José Isaías RODRÍGUEZ GARCÍA-CARO (sk. I – ES).

Analýza súčasnej situácie v členských krajinách Európskej únie poukazuje na veľkú rôznorodosť, pokiaľ ide o identifikáciu mimoriadne nadaných žiakov a o pozornosť, ktorá sa im venuje vo vzdelávacom procese. V rámci úsilia venovaného všetkým žiakom, ktorí si vyžadujú špecifickú pomoc vo vzdelávacom procese, je podľa stanoviska Výboru potrebné zvýšiť prostriedky, ktoré sa v súčasnosti vynakladajú na žiakov s mimoriadnym nadaním. Výbor navrhuje podporovať rozvoj a potenciál

mimoriadne nadaných detí a mladých ľudí počas jednotlivých stupňov a foriem ich vzdelávania, pričom by k špecializácii nemalo dochádzať príliš skoro, v školskom zariadení by sa malo viac prihliadať na rozmanitosť a mali by sa využívať možnosti, ktoré ponúka kooperatívne učenie a neformálne vzdelávanie. Výbor navrhuje, aby sa pozornosť, ktorá sa vo vzdelávacom procese venuje mimoriadne nadaným deťom a mladým ľuďom, zlepšila v týchto aspektoch: počiatočné a celoživotné vzdelávanie učiteľov zamerané na profil a charakteristické črty mimoriadne nadaných žiakov, na to, ako ich rozpoznať a akú pozornosť im treba v rámci vzdelávania venovať, podeliť sa o postupy, ktoré umožňujú včas rozpoznať mimoriadne nadanie u žiakov vo všeobecnosti, a najmä u tých, ktorí pochádzajú zo znevýhodnených sociálnych skupín a vrstiev, navrhnúť a zaviesť do praxe vzdelávacie opatrenia určené mimoriadne nadaným žiakom. Mali by zahŕňať opatrenia realizované v samotnom bežnom školskom zariadení ako aj mimo neho, zahrnúť do vzdelávania učiteľov humanistické hodnoty, multikultúrnu realitu, používanie informačných a komunikačných technológií pri vyučovaní a stimulovanie tvorivosti, inovácie a iniciatívnosti.

- 5) **SOC/468 : Vytvorenie európskej sociálnej značky** (nepovinná žiadosť/ prieskumné stanovisko na žiadosť EP. CESE 1820/2012 fin. Spravodajkyňa: Ariane RODERT (sk. III – SE).

Návrh vytvorenia európskej sociálnej značky je postavený na myšlienke prispieť k vytvoreniu sociálnejšej Európy, v ktorej sa budú minimálne sociálne a pracovné normy účinnejšie uplatňovať. Cieľom je podnecovať vytváranie pracovných miest, podporovať zamestnanosť mladých ľudí a bojovať proti chudobe prostredníctvom zavedenia progresívneho systému oceňovania vo forme „európskej sociálnej značky“. EHSV chcel vo svojom stanovisku poukázať na to, že táto iniciatíva je síce dôležitá, ale treba si položiť otázku, či by v súčasnej kríze, ktorú charakterizuje vysoká miera nezamestnanosti a rastúci počet bankrotov, nebol tento návrh príliš komplikovaný. Sociálna značka vyjadruje v rámci sociálnej zodpovednosti podnikov len dobrovoľné sociálne aktivity, tie sa však z dôvodu odlišných právnych predpisov v jednotlivých členských štátoch líšia, keďže európska legislatíva stanovuje len minimálne štandardy. Nebolo by žiaduce zavádzať ďalšie povinnosti pre podniky, pretože hrozí, že sa tým v súčasnej situácii zväčší priepasť, namiesto toho, aby sa posilnila súdržnosť medzi rozdielne veľkými podnikmi a členskými štátmi EÚ. EHSV naďalej považuje za potrebné lepšie preukázať hodnovernosť, oprávnenosť a uskutočniteľnosť dobrovoľnej sociálnej značky.

- 6) **INT/655 : Akt o jednotnom trhu II** (oznámenie). Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Akt o jednotnom trhu II – Spoločne za nový rast. COM(2012) 573 final. CESE 2039/2012 fin. Spravodajca: Martin SIECKER (sk. II NL). Pomocní spravodajcovia: Ivan VOLEŠ (sk. I CZ). Benedicte FEDERSPIEL (sk. III DK).

Komisia definovala druhú fázu aktu o jednotnom trhu prostredníctvom 12 nových kľúčových opatrení na zlepšenie jeho fungovania. EHSV víta skutočnosť, že Komisia ho pred zverejnením oznámenia konzultovala a že v Akte o jednotnom trhu II prebrala niektoré z jeho odporúčaní. Lepšie fungovanie jednotného trhu prostredníctvom starých a nových usmernení je ohrozené masívnym zvýšením počtu nezamestnaných na 28 miliónov, pričom nezamestnanosť v EÚ postihuje najmä mládež. Stovky tisíce malých a stredných podnikov zbankrotovalo a viac ako 120 miliónom obyvateľov, t. j.

približne 25 % populácie EÚ, hrozí chudoba a sociálne vylúčenie. Tieto faktory významne ovplyvňujú dopyt a spotrebu v EÚ. EÚ a členské štáty musia popri kľúčových opatreniach vystupňovať svoje úsilie na prekonanie finančnej, hospodárskej a rozpočtovej krízy a rozvinúť potenciál jednotného trhu. EHSV vo svojom stanovisku vyzýva Európsky parlament, Európsku komisiu a Radu, aby nepoľavovali z kvality legislatívnych návrhov, ale zároveň konali rýchlo, aby sa zabezpečilo prijatie týchto návrhov pred koncom funkčného obdobia Parlamentu a Komisie na jar 2014. EHSV by rozhodne privítal urýchlenú realizáciu opatrení navrhovaných v oznámení o správe jednotného trhu, aby sa zlepšilo celkové uplatňovanie pravidiel EÚ.

- 7) **INT/668 : Prístup k vedeckým informáciám** – verejné investície (oznámenie). Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Za lepší prístup k vedeckým informáciám: podpora prínosov verejných investícií do výskumu. COM(2012) 401 final. CESE 2282/2012 fin. Spravodajca: Gerd WOLF (sk. III – DE).

Oznámenie sa týka plánovaných opatrení Komisie, ktorých cieľom je zlepšiť prístup k vedeckým informáciám a podporiť prínosy verejných investícií do výskumu. Opatrenia sú zamerané na: - prístup k vedeckým publikáciám, - uchovávanie vedeckých informácií, - prístup k údajom v oblasti výskumu. V záujme dosiahnutia týchto cieľov je však potrebné aj naďalej zabezpečiť autorstvo a duševné vlastníctvo výskumných pracovníkov a ich organizácií, nenarušať slobodu vedy a výskumu, a takisto zabrániť tomu, aby výskumní pracovníci vykonávali dodatočnú prácu, ktorá znižuje účinnosť, alebo znášali vyššiu administratívnu záťaž. Možné riešenia vo vybraných prípadoch by sa mali podľa stanoviska Výboru zavádzať postupne a pokusne zakladať na v súčasnosti bežných dobrovoľných postupoch vnútorne organizovanej výmeny údajov (napríklad CERN, world-wide-web!) a po dohode s vedeckými pracovníkmi, ktorí sa aktívne zúčastňujú na výskumnom procese, by sa mali empiricky preveriť v pilotnom projekte. Je však potrebné zabezpečiť, aby sa novými povinnosťami alebo doplňujúcimi procedúrami v rámci súvisiacich administratívnych postupov neoslabilo úsilie o zjednodušenie, ktoré sa práve začalo.

- 8) **TEN/494** : Príprava stratégie EÚ na podporu **cloud computingu** (oznámenie). Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Uvoľnenie potenciálu cloud computingu v Európe. COM(2012) 529 final. CESE 1701/2012 fin. Spravodajca: Eric PIGAL (sk. II – FR).

„Cloud computing (CC)“ možno zjednodušene chápať ako ukladanie, spracovávanie a používanie údajov na vzdialených počítačoch [bez toho, aby sme poznali presnú lokalizáciu] dostupných cez internet. Výbor vo svojom stanovisku vníma cloud computing ako príležitosť Európy na rast a rozvoj a jeho prostredníctvom navrhol koncepciu, ktorá sa líši od vízie uvedenej v oznámení Komisie a dopĺňa ju. Využívanie CC si vyžaduje posilniť ochranu občanov, ich údajov a ich súkromného života. Výbor preto povzbudzuje Komisiu, aby pokračovala v tejto ceste, a to najmä prostredníctvom medzinárodnej spolupráce a posilňovaním regulačného rámca na ochranu údajov a súkromného života, prístup štátnej správy k údajom, kontrolu údajov a riešenie konfliktov medzi užívateľmi a poskytovateľmi, prenosnosť a interoperabilitu. Výbor takisto pripomína, že toto úsilie týkajúce sa ochrany bude v

plnej miere účinné pre údaje, ktoré poskytovatelia CC uchovávajú v Európe, na ktorých sa uplatňujú rizikové vnútroštátne predpisy, ako napr. „Patriot Act“ pre severoamerických poskytovateľov, a to aj vtedy, ak majú svoje zastúpenie v Európe.

- 9) **SOC/471: Rodové hľadisko** v stratégii Európa 2020 (stanovisko z vlastnej iniciatívy). CESE 1734/2012 fin. Spravodajkyňa: Joana AGUDO I BATALLER (sk. II – ES). Pomocná spravodajkyňa: Grace ATTARD (sk. III – MT).

Od roku 1996 sa EÚ zameriava na otázku rovnosti žien a mužov dvojako: uplatňuje špecifické opatrenia na prekonanie existujúcej diskriminácie, ktorá postihuje ženy, a zohľadňuje rodové hľadisko (gender mainstreaming) pri prijímaní politických rozhodnutí. EHSV vo svojom stanovisku podporuje zásadu, podľa ktorej musí byť správne uplatňovanie Strategie Európa 2020 v súlade so stratégiou rovnosti s cieľom účinne reagovať na výzvy vyplývajúce z krízy, keďže obe stratégie sa navzájom posilňujú, a preto súhlasí s názorom EP, ktorý sa vyjadril v tomto zmysle. Európsky pakt pre rodovú rovnosť (2011 – 2020), ktorý prijala Rada v marci 2011, tiež poukazuje na úzku väzbu medzi týmito dvoma stratégiami a vyzýva na kombinované uplatňovanie nástrojov, ktoré umožnia prekonať krízu. EHSV považuje za znepokojujúce niektoré odporúčania, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na rovnosť žien a mužov, a to odporúčania týkajúce sa dôchodkovej reformy, návrhy na preskúmanie mechanizmov úpravy plátov a dôchodkov, zvyšovanie veku odchodu do dôchodku bez zohľadnenia rokov prežitých v zdraví a návrh na zavedenie daňových stimulov pre druhý rodinný príjem. Výbor v stanovisku odporúča, aby nasledujúci viacročný finančný rámec na obdobie rokov 2014 – 2020 poskytol špecifické finančné prostriedky na dosiahnutie pokroku v oblasti práv žien a rovnosti žien a mužov. Vzhľadom na rozdielne konkrétne podmienky v jednotlivých krajinách, regiónoch a sektoroch treba prijať opatrenia, ktoré umožnia zlepšiť situáciu v sociálnej oblasti a zvýšiť zapojenie žien na trhu práce, vrátane pomoci pri zakladaní podnikov. Ich kvantitatívny a kvalitatívny potenciál sa musí podporovať v rôznych oblastiach: inovácie, výskum, vzdelávanie a odborná príprava, digitálna spoločnosť, klíma a ekologické hospodárstvo, energie, mobilita, konkurencieschopnosť, zamestnanosť, zručnosti, sociálne vylúčenie a chudoba. Výbor ďalej odporúča stimulovať a podporovať špecifické a účinné dohody a opatrenia, ktoré na pracovisku zaručia zdravie a bezpečnosť tehotných žien a žien, ktoré sú krátko po pôrode. EHSV podporil aj návrh Komisie prijať opatrenia, ktorými by sa zaviedla adekvátna dĺžka materskej dovolenky, a to minimálne osemnásť týždňov.

Záverčné odporúčanie: Za relevantnú implikáciu z uvedených stanovísk v období 486. zasadania EHSV podľa môjho náhľadu stanovisko **SOC/445** : Rozvinúť potenciál **mimoriadne nadaných detí** a mladých ľudí v Európskej únii z dôvodu slovenského pokračujúceho experiment škôl zameraných na mimoriadne nadané deti od útleho veku, hlavne v stanovisku, že by k špecializácii výchovy detí nemalo dochádzať príliš skoro. █